

Eeva-Johanna Eloranta sd

Kirjallinen kysymys opettajamitoitusselvityksen aikataulusta, sisällöstä ja tavoitteista

Eduskunnan puhemiehelle

Koulutuspoliittisessa selonteossa tehtiin kirjaus periaatteesta, jonka mukaan ikäluokkien pienemmisestä valtiolle säästyvät koulutuksen rahoitusosuudet palautetaan takaisin koulutukseen, erityisesti varhaiskasvatukseen ja perusopetukseen. Tämä periaate tulisi nyt liittää opettajamitoitukseen ja hyödyntää näitä resursseja juuri opettajamitoituksen parantamiseen ja sen myötä koulutuksen laadun vahvistamiseen.

Riittävä opettajamitoitus on yksi tärkeimpiä laatutekijöitä kaikessa opetuksessa. Riittävällä opettajamäärällä ja pienemmällä ryhmäkoolla mahdollistetaan oppimiseroja kaventava oppilaiden entistä yksilöllisempi tuki, opetuksen eriyttäminen ja hyvinvointia tukeva yksilöllinen kohtaaminen sekä tiivistetään yhteisöllisyyttä ja siten ehkäistään koulukiusaamista.

Opettajamitoituksen ja ryhmäkoon merkitys on tunnistettu laajasti myös menneinä hallituskausina, jolloin siihen on pyritty vaikuttamaan pääsääntöisesti kohdennetuilla valtionavustuksilla opettajien palkkaamiseen (ryhmäkorahat, tasa-arvorahat yms. vaihtelevilla panostuksilla vuodesta 2009). Samoin joissakin suurissa kaupungeissa käytössä olleilla positiivisen erityiskohtelun rahoitusmalleilla on käytännössä juuri vaikutettu opettajamitoitukseen ja ryhmäkokoihin haastavimpien alueiden kouluissa.

Opettajamitoituksen vahvistaminen ja ryhmäkokojen pienentäminen erityisavustuksin ei ole kuitenkaan ollut pysyvää ja rahoituksen määräaikaisuus on mm. aiheuttanut haasteita opettajien rekrytoinnissa ja pysyvyydessä. Ryhmäkoosta saatavien tilastojen valossa rahoituksella on ollut vaikutusta ja ryhmäkoot ovat vaihdelleet rahoituksen määrän mukaan. Kuitenkin samaan aikaan keskimääräisen ryhmäkoon laskun kanssa ylisuurten (yli 25 oppilasta) ryhmien määrä on lisääntynyt. Vaikutus ei ole siis ollut suoraviivaista. Lasten saamaa perusopetusta eriarvoistaa se, että opettajamitoitus ja ryhmäkoot vaihtelevat huomattavasti kuntien välillä.

Ryhmäkokosäätelyä joustavampana mallina voidaan pitää opettajamitoituksen säätelyä. Opettajamitoituksesta säätäminen toimisi tiukkaa ryhmäkorajaa paremmin, sillä se mahdollistaa oppilaiden erilaisten tarpeiden, ryhmädynamiikan ja oppimisympäristöön liittyvien tekijöiden huomioimisen sekä useamman opettajan ympärille muodostetut ryhmät. Ymmärrettävästi mitoitukseen on käsitettävä myös erityisopettajien ja oppilaanohjaajien määrä.

Kirjallinen kysymys KK 177/2022 vp

Opettajamitoitukseksi ei kuitenkaan riitä pelkkä opettajien määrän ja oppilaiden määrän välinen suhdeluku, vaan mitoituksessa tulisi huomioida myös opettajien antamat opetustunnit suhteessa oppilaiden saamiin opetustunteihin. Mitoituksen tulee myös huomioida oppilaiden tuen tarpeet, jotta erityistä ja tehostettua tukea saavien oppilaiden suurempi tuen tarve tulee huomioituksi. Tämän ohella tiukat ryhmäkokorajat puoltavat kuitenkin yhä paikkansa nykyiseen tapaan erityisen tuen opetusryhmissä.

Ennen opettajamitoituksen mahdollista säätämistä on tehtävä selvitys perusopetuksen opettajamitoitusten tarpeesta, hyödyistä, toteuttamismahdollisuuksista ja -tavoista lainsäädännössä. Selvitys toimii pohjana opettajamitoitusta koskevaan lainsäädäntövalmisteluun seuraavalla hallituskaudella.

Eduskunnan koulutuspoliittista selontekoa koskevassa täysistunnossa 29.3.2022 opetusministeri Andersson kertoi edellä kuvatun selvityksen olevan jo ministeriön valmistelussa.

Edellä olevan perusteella ja eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ään viitaten esitän asianomaisen ministerin vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

Arvoisa opetusministeri Andersson, mitkä ovat opettajamitoitus selvityksen aikataulu, sisältö ja tavoitteet ja ovatko mahdolliset selvityshenkilöt jo nimetyt?

Helsingissä 7.4.2022

Eeva-Johanna Eloranta sd